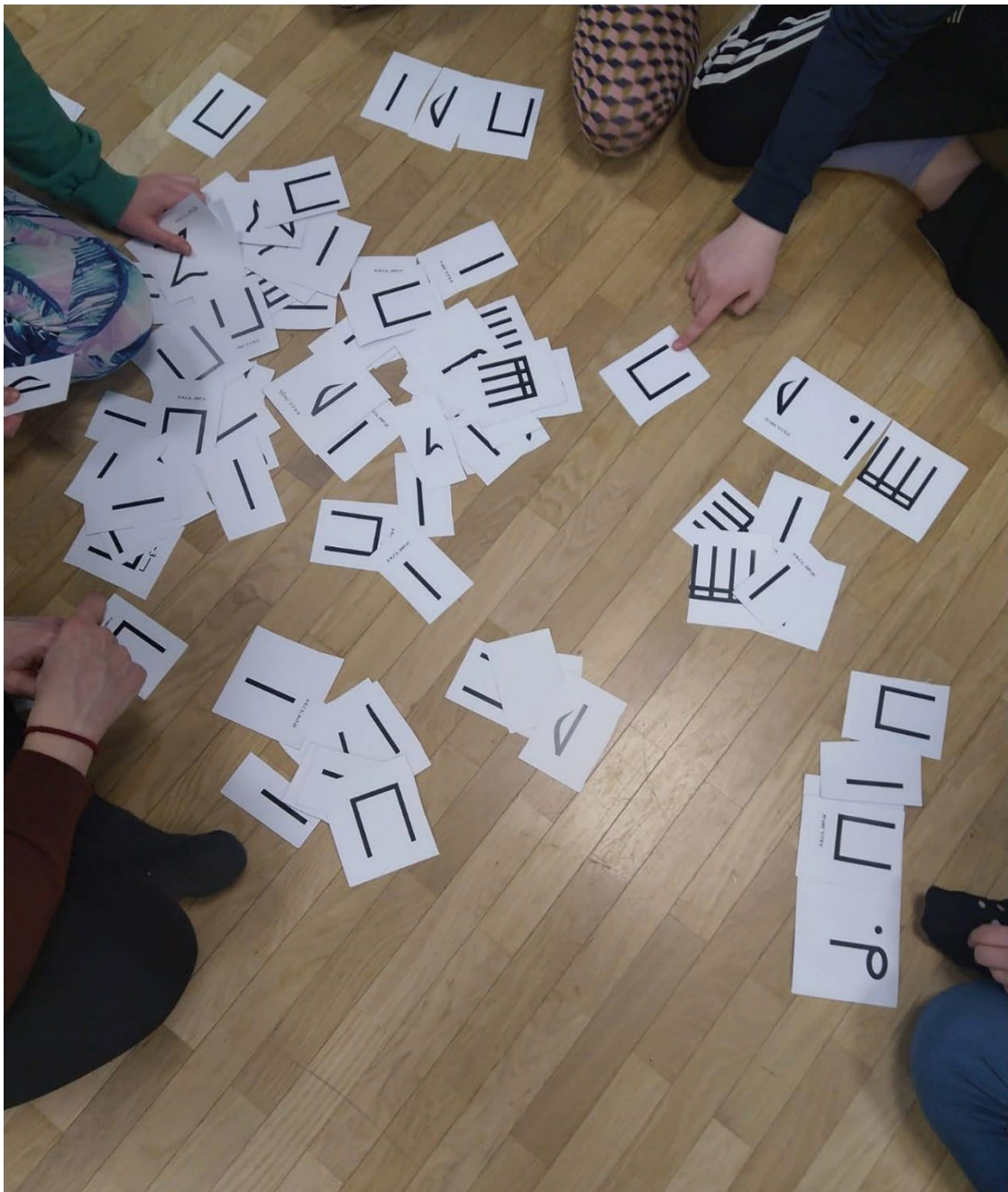

Itä-Helsingin musiikkiopiston opetussuunnitelma

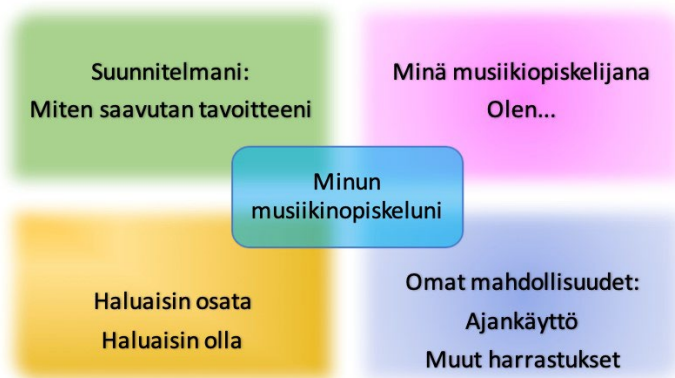
Opetushallitus on päättänyt 20.9.2017 taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteista seuraaville taiteenaloille: arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, tanssi, sanataide, sirkustaide ja teatteritaide. Opetussuunnitelman perusteet on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan.

Nimi	Itä-Helsingin musiikkiopiston opetussuunnitelma
Kunta	Helsinki
Koulutuksen järjestäjä	Itä-Helsingin musiikkiopiston kannatusyhdistys ry
Oppilaitos	Itä-Helsingin musiikkiopisto
Hyväksymispäivämäärä	1.6.2018
	1. päivitys hyväksytty 14.6.2021

SISÄLTÖ

1. Musiikinopetus Suomessa.....	5
2. IHMO:n toiminta-ajatus ja laajan oppimäärän yleiset tavoitteet	5
3. Oppilaitoksen arvot	6
4. Oppimiskäsitys	6
5. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristö	7
6. Opintojen laajuus ja rakenne	8
6.1. Varhaisiän musiikkikasvatus.....	10
6.2. Perusopinnot	11
6.3. Syventävät opinnot	13
7. Oppimäärän yksilöllistäminen.....	15
8. Oppimisen arviointi.....	15
9. Arviointikriteerit perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa	16
10. Oppilaaksi ottamisen ja opintojen jatkamisen periaatteet	21
11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	22
12. Toiminnan jatkuva kehittäminen	23
13. Muut suunnitelmat.....	23

Arvioinnin peruselementit IHMOssa

www.ihmo.fi

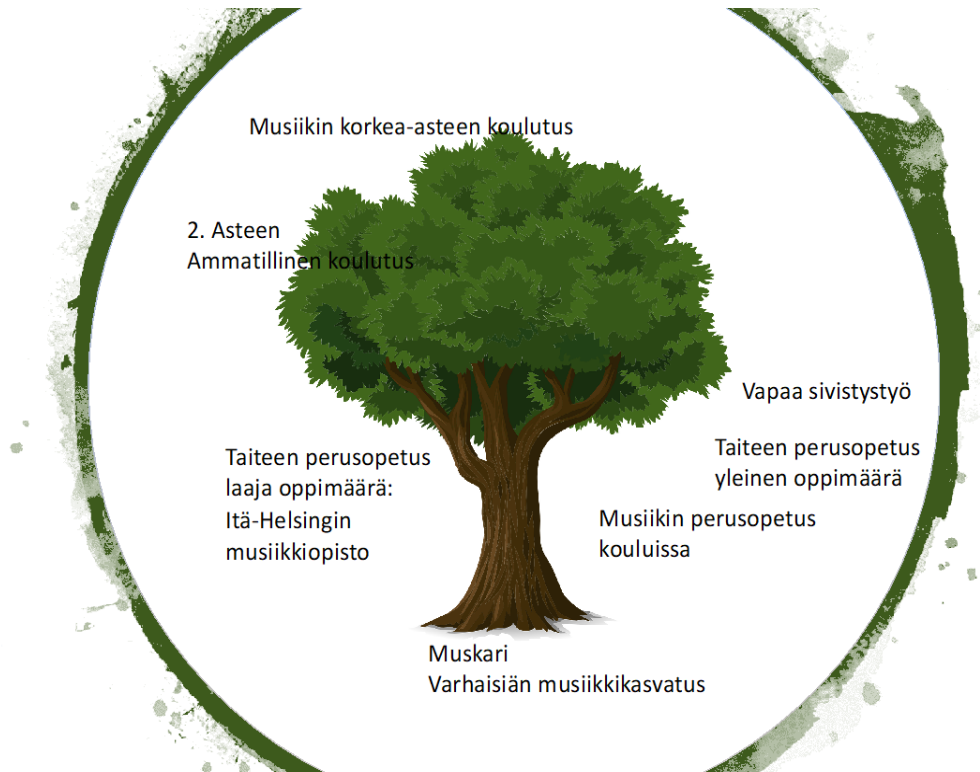
ITÄ-HELSINGIN MUSIIKKIOPISTO

Musiikki kuuluu kaikille

Itä-Helsingin musiikkiopisto

1. Musiikinopetus Suomessa

Kuva: Yleisesitys Suomessa musiikin opetusta antavista koulutusmahdollisuuksista

2. IHMO:n toiminta-ajatus ja laajan oppimäärän yleiset tavoitteet

Musiikki osana taiteen perusopetusta on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Tarjoamme oppilaille monipuolisia mahdollisuuksia opiskella länsimaista taidemusiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Mahdollisimman henkilökohtainen opintopolku tukena toivotaan oppilaan löytävän luovuutensa ja lahjakkuutensa. Musiikkiopintojen saavutettavuutta edistämme luomalla matalan kynnyksen palveluita, joiden kautta voi tutustua opetustarjontaan.

Musiikinopiskelun tavoitteena on edistää taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä musiikin harrastamista sekä parantaa oppilaan elämänlaatua ja mahdollistaa ammatilliset jatko-opinnot. Kokonaisuudessaan opiskelun päämääränä on vahvistaa nuorten uskoa tulevaisuuteen sekä tukea musiikillisen kulttuuriperinnön välittämistä tuleville sukupolville. Opetuksen lähtökohtana ovat musiikille ominaiset tiedon- ja taidontuottamisen ja esittämisen tavat.

3. Oppilaitoksen arvot

IHMOSsa kunnioitetaan kaikkien ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kulttuurien moninaisuutta. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden hyvinvointia, henkistä kasvua ja sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Jokaisen ihmisen ainutlaatuisuus, henkilökohtainen koskemattomuus, yksilöllinen arvokkuus ja yhteisön jäsenyys tunnustetaan. Oppilaita johdatetaan löytämään oma onnellisuutensa ja sisällä piilevä voimansa. Opetus tukee ihmisenä kasvamista kehittämällä ajattelun taitoja ja luovuutta. Oppilaita ohjataan pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta sekä tunnistamaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys. Opetuksessa kunnioitetaan sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolen moninaisuutta.

Itä-Helsingin musiikkiopisto pyrkii järjestämään toimintansa siten, että jokaisella alueen lapsella ja nuorella sosioekonomiseen asemaan, etniseen taustaan, kieleen tai sukupuoleen katsomatta on mahdollisuus saada korkealaatuista musiikin opetusta.

4. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista. Siksi se on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa, samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus, ovat musiikin oppimisen kannalta olennaisia.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja havainnoimaan kokemuksiaan. Näitä huomioita käyttämällä heitä johdatetaan oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen sekä itseohjautuvuus ovat erityisen merkityksellisiä musiikillisten taitojen kehittymisen kannalta.

Rohkaisevalla ja kannustavalla palautteella vahvistetaan oppilaan luottamusta omien taitojen kehittämiseen oppimisprosessin aikana. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Jatkuva palaute ja ohjaus ovat luonnollinen osa oppitunteja.

Opettajalla on keskeinen merkitys oppilaiden opiskelutaitojen ja opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että se mahdollistaa erilaisten oppilaiden edistymisen.

5. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristö

Itä-Helsingin musiikkiopiston toimintakulttuurin ytimessä on yhteistyö oppilaiden perheiden kanssa. Opiskeluympäristön lähtökohtana on, että se on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen sekä saavutettavissa. Lisäksi laajat kansainväliset suhteet sekä perinteiset yhteistyömuodot Itä-Helsingin alueella toimivien järjestöjen kanssa rikastuttavat kulttuurillisella monimuotoisuudellaan oppilaiden kokemusmaailmaa.

Monipuolinen tavoitteiden asettelu oppimisprosessissa ja niiden edistäminen ovat toimintakulttuurin keskiössä. Oppilaita rohkaistaan ja innostetaan kehittämään osaamistaan avoimessa, kannustavassa ja myönteisessä ilmapiirissä. Oppilaiden vaikuttamistaitoja tuetaan vahvistamalla opiskelutilanteissa osallisuuden kokemusta. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja oppilaat kehittävät muun muassa yksilötunneilla, ryhmätunneilla, orkestereissa, yhtyeissä sekä musiikin hahmotusaineiden opinnoissa. Jatkuvasti kehittyvät oppimisympäristöt päivitetään vastaamaan nykyajan musiikintekemisen vaatimuksia huomioiden yksilöllisesti oppilaan henkilökohtaisia tarpeita.

IHMO luo oppilaille oppimisympäristön, jossa keskinäiseen kunnioitukseen perustuvaa vuorovaikutusta vahvistetaan alan ammattilaisten ohjaamissa opetustilanteissa. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja myönteinen ilmapiiri, joka tukee oppilaiden luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota. Erytystä huomiota kiinnitetään musiikillisen monimuotoisuuden ja –taiteellisuuden kehittämiseen yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kaikkia oppilaita kannustetaan osallistumaan yhteisöllisiin oppimisprosesseihin.

IHMOssa suhtaudutaan vastuullisesti tulevaisuuteen olemalla mukana aktiivisesti monipuolisissa pedagogisissa kehityshankkeissa. Oppilaitoksessa on perinteisesti luotu uutta pedagogiikkaa, jota kehitetään edelleen. Tästä esimerkkinä relatiiviseen solmisaatioon pohjaava Colourstrings (CS) -metodi. Metodien kehittäminen ja soveltaminen uusiin soitinryhmiin sekä yleisten aineiden opetukseen on jatkuvaa.

Työtavat musiikinopiskelussa:

Keskeistä opinnoissa on yhdessä musisointi opintojen alusta asti (myös matalan kynnyksen toiminnassa). Yksilötunnin parina on ryhmätunti, jossa vertaisryhmä tukee sosiaalista oppimista musiikin keinoin. Opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus, jonka sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opetuksessa kannustetaan oppilasta luovuuteen sekä tuottamaan omia musiikillisia ideoita. Tavoitteisiin perustuvilla ja oppilaan oppimista edistävillä työtavoilla pyritään vahvistamaan oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta.

6. Opintojen laajuus ja rakenne

Opintojen laajuus

Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus rakentuu musiikin perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä niitä edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Perus- ja syventävien opintojen opetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Sekä perus- että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jossa oppilas osoittaa musiikkiopintojen aikana hankkimaansa yksilöllistä osaamistaan.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia (48,1 opintopistettä), josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia (29,6 opintopistettä) ja syventävien opintojen 500 tuntia (18,5 opintopistettä). Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Opistossa annetaan myös aikuisten musiikinopetusta, jossa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opintojen rakenne

SYVENTÄVÄT 500h (18,5 op)	OPINTO-KOKONAISUUDET	IHMO				
	Taso 6 50–100h		Lopputyö			
Taso 5 400–450h	Moderato Pääaine 45 min Accelerando Pääaine 60 min	Pääaine 45-60 min Yhteissoitto Sivuaine Solfa ja valinnaiset Muha 3–5	Projektit Sävellys, sovitus Improvisaatio Vapaa säestys (pf/guit)	Kurssit Lauluyhtye Musiikin historia Teknologia		
Pääaineina	Instrumentti, laulu, sävellys, teknologia					
PERUSOPINNOT 800h (29,6 op)	Taso 4 Omaehtoinen Harrastaminen 300h	Moderato Accelerando	Pääaine 45-60 min Orkesteri Toinen soitin	Kamarimusiikki/Ryhmä Lauluyhtye Projektit	Valinnaiset Muha 3–5 Ryhmäaineena Vapaa säestys kaikille (soittimina pf/guit)	Sävellys/sovitus Teknologia johdanto Historiapajat
	Taso 3 Kohti kestäväää kehitystä 200h	Moderato Accelerando	Pääaine 45-60 min Orkesteri Toinen soitin	Kamarimusiikki/Ryhmä Lauluyhtye Projektit	Valinnaiset Muha 3–5 Ryhmäaineena Vapaa säestys kaikille (soittimina pf/guit)	Sävellys/sovitus Teknologia johdanto
	Taso 2 Harrastuksen Perusteet 150h	Ryhmä Orkesteri		Pääaine 40–45 min	Projektit Muhakuoro	Muha 1 ja 2
	Taso 1 Valmentava Väihe 150h	Soitinvalmennus (sis.INTRO) 1–4 opintovuotta		Pääaine 20–40 min INTRO	Projektit Kuoro (sis. INTRO) Rytmiikka (sis. INTRO)	INTRO = valmentava musiikin hahmotus

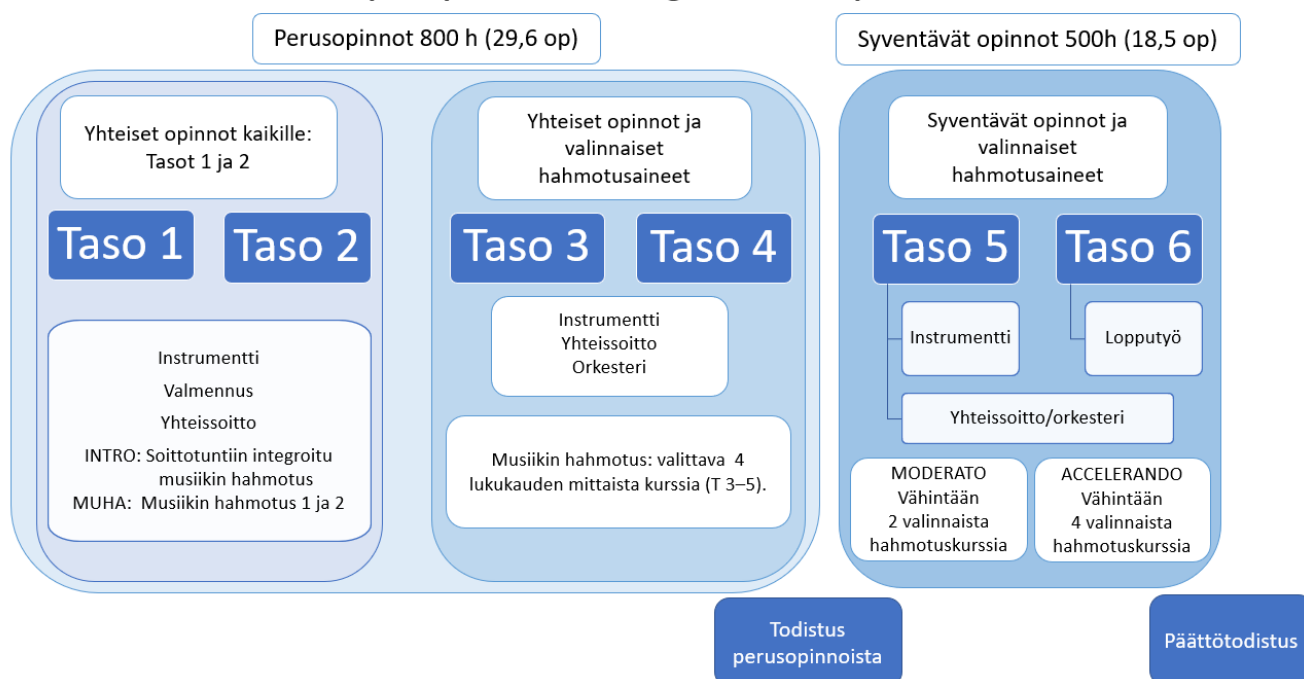
Varhaisiän musiikkikasvatus

Muskari: perhe-, leikki- ja soitinryhmät
Sonettikuoro

Matalan kynnyksen toiminta: musiikkistartti, rytmikkaryhmät, kerhot

Kuva: Itä-Helsingin musiikkiopiston opintojen rakenne ja sisällöt varhaisiän musiikkikasvatuksesta perusopintojen kautta syventäviin opintoihin.

Opintopolku Itä-Helsingin musiikkiopistossa

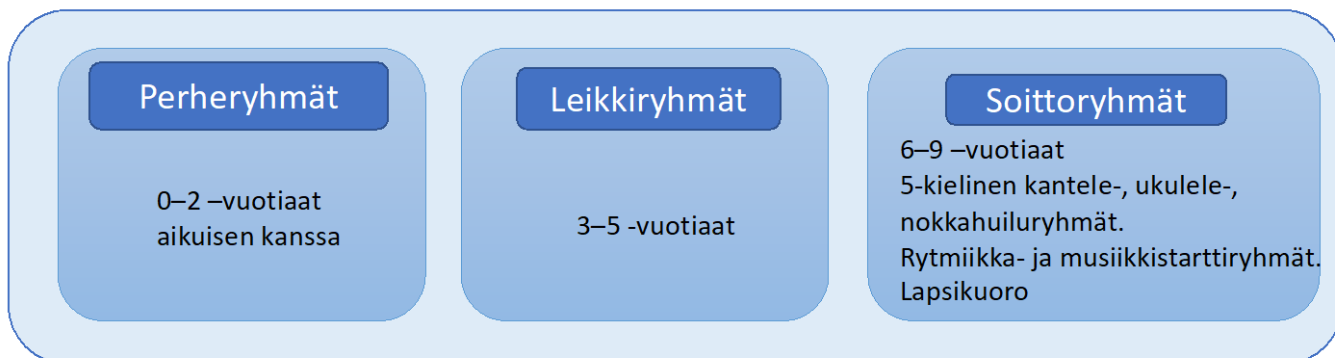

Kuva: Kaavio Itä-Helsingin musiikkiopiston opintojen etenemisestä tasolta toiselle ja todistusten saantiajankohdat.

6.1. Varhaisiän musiikkikasvatus

Opinnot ovat osa laajan oppimäärän perustaa. Opintojen tavoitteena on herättää ja vaalia lapsen kiinnostusta musiikkiin, sekä tarjota lapselle musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja, jotka muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmälle musiikkiharrastukselle. Opetus on oppilaitoksen matalan kynnyksen toimintaa, johon oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Varhaisiän musiikkikasvatus

Kuva: Muskariryhmien jaottelu ikäryhmittäin

Opintojen keskeisenä sisältönä ovat musiikin peruselementit: rytmi, muoto, harmonia, melodia, dynamiikka ja sointiväri. Elämysten avulla, ja leikin keinoin, kehitetään lapsen musiikillista muistia ja musiikin kuunteluvalmiuksia, sekä tuetaan hänen kognitiivista, emotionaalista, motorista ja sosiaalista kehitystään. Opetus pohjaa Colourstrings-laulustoon (relatiivinen solmisaatio) sekä suomalaiseen kansanmusiikkiin.

Matalan kynnyksen toiminnalla tarkoitetaan musiikkipedagogista opetustoimintaa, joka antaa osallistujilleen valmiuksia hakeutua musiikkiopiston perusopintojen äärelle. Opetus on 5–14-vuotiaille suunnattua ryhmäopetusta.

Opetustarjonta vaihtelee lukuvuosittain tarpeen ja tilanteen mukaan. Esimerkkeinä voidaan mainita rytmikka-, ukulele-, musiikkistarttiryhvät ja Sonettikuoro sekä kantele-, kiipari- ja rap-kerhot.

6.2. Perusopinnot

Perusopintojen tarkoituksena on musisointitaitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetusta annetaan solistisissa aineissa (soittimet ja laulu), musiikin hahmotusaineissa, orkesterisoitossa, kamarimusiikissa, vapaassa säestyksessä, yhtye- tai kuorolaulussa ja säveltämisessä sekä erityiskursseilla lukuvuosisuunnitelman mukaan.

Perusopintojen laajuus on vähintään 800 tuntia (29,6 opintopistettä) jakautuen neljään portaittain etenevään opintokokonaisuuteen (tasot 1–4). Perusopinnoista instrumentti (laulu)opintojen laskennallinen osuus on 400–600 tuntia (12–15 opintopistettä), valinnaisten aineiden 200–400 tuntia (12–14 opintopistettä) riippuen henkilökohtaisista valinnoista. Perusopinnot kestävät 6–12 vuotta riippuen muun muassa opintojen aloitusaikasta. Perusopinnoista oppilas saa todistuksen.

Kuva: Perusopintojen opintokokonaisuudet Itä-Helsingin musiikkiopistossa

Perusopinnot voivat alkaa soitinkohtaisissa valmennusryhmissä. Opintojen alkuvuosina (Tasot 1 ja 2) opinnot ovat kaikille saman laajuisia. Opinnoissa musiikin hahmotusaineet (INTRO ja MUHA) kulkevat käsi kädessä yksilöllisten instrumenttiopintojen ja yhteismusisoinnin kanssa.

Valinnaisuus musiikin hahmotusaineissa kasvaa seuraavien opintokokonaisuuksien (Tasot 3 ja 4) aikana vastaamaan oppilaan henkilökohtaisia opintotavoitteita. Opintolinjoja voivat olla Moderato ja Accelerando. Pääaine-opintojen rinnalle oppilas voi valita eri määrän musiikin hahmotusaineiden ja yhteismusisoinnin kursseja.

Perusopintoihin sisältyy yhteismusisoinnin lisäksi vähintään neljä musiikin hahmotusaineiden valinnaista kurssia opintokokonaisuuksien kolme ja neljä aikana. Opintolinja voi vaikuttaa myös oman soittotunnin pituuteen, joka voi vaihdella 30–60 minuutin välillä. (30 min Tempo rubato; 45 min Moderato; 60 min Accelerando).

Jos oppilaalle on kuitenkin erityisyydestä laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, voidaan hänelle laatia yksilölliset tavoitteet, joissa huomioidaan esimerkiksi kurssien laajuuteen ja määrään liittyvät poikkeukset opetussuunnitelman vaatimuksista.

Opintolinjat Moderato, Accelerando ja Tempo rubato

Moderato:

Oppilas seuraa musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelmaa ja osallistuu oman pääsoittimen mukaiseen opetukseen, yhteissoittoon ja musiikin hahmotusaineiden opintoihin. Opintojen tavoitteena on syventävät opinnot ja loppu-työ. Pääsoittimen oppitunnin pituus on 45 min.

Accelerando:

Oppilas seuraa musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelmaa ja osallistuu oman pääsoittimen mukaiseen opetukseen, yhteissoittoon ja musiikin hahmotusaineiden opintoihin. Opintojen tavoitteena on syventävät opinnot ja loppu-työ sekä mahdolliset musiikin alan jatko-opinnot.

Kriteerit pidemmän oppitunnin saavuttamiseksi:

Oppilas on edistynyt pääsoittimessaan huomattavan pitkälle lyhyessä ajassa (esim. on suorittanut tason neljä, vaikka muut opintokokonaisuuden opinnot ovat vielä kesken). Lisäksi oppilas toimii erityisen aktiivisesti opintoihin liittyvissä tehtävissä esimerkiksi esiintymällä ja osoittamalla erityistä sitoutumista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiseen opiskeluun.

Kun edellä mainitut kriteerit täyttyvät, oppilas voi anoa Accelerando-opiskelu-oikeutta, tällöin pääsoittimen opintotunnin pituus on 60 min. Opiskelu-oikeudesta neuvotellaan vuosittain yhdessä oppilaan, opettajan sekä rehtorin kanssa. Opiskelu-oikeus Accelerando-opintoihin vahvistetaan lukuvuosittain.

Tempo rubato:

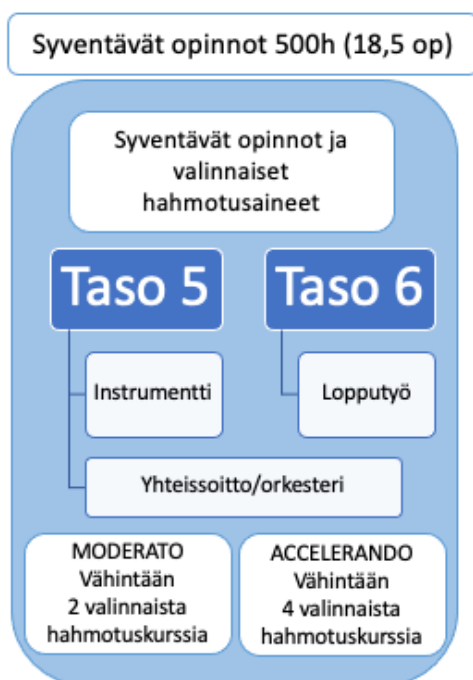
Kun oppilas osallistuu vain pääaineen opetukseen ja/tai henkilökohtaisen syyn vuoksi kokonaisen opintokokonaisuuden valmistaminen ei ole mahdollista, oppilas voi opiskella **Tempo rubatolla**. Oppilas ei näin ollen seuraa musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelmaa. Tempo rubatolle siirtyminen edellyttää keskustelua oman pääaineen opettajan ja rehtorin kanssa. Tempo rubato-opiskelu on pääaineopintojen osalta tavoitteellista ja etenee tasolta toiselle. Pääsoittimen soittotunnin pituus on 30 min ja Tempo rubatolle opinto-oikeus myönnetään kahdeksi vuodeksi kerallaan.

Aikuisosastolla

voi opiskella perusopintojen oppiaineita Moderato-linjalla noudattaen musiikkiopiston yleistä opetussuunnitelmaa.

6.3. Syventävät opinnot

Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen ja ne johtavat laajaan, arvioitavaan lopputyöhön. Opintojen laajuus on vähintään 500 tuntia (18,5 opintopistettä tasot 5 ja 6) jatkuen linjoilla Moderato ja Accelerando oppilaan henkilökohtaisten valintojen mukaan.

Kuva: syventävien opintojen opintokokonaisuus

Moderato-opintoihin tasolla 5 kuuluvat pääaineen opinnot ja niihin sisältyvät yhteismusisointi sekä vähintään kaksi lukukauden mittaista musiikin hahmotusaineiden kurssia.

Vahvaan harrastuspohjaan tai ammattiopintoihin tähtäävä **Accelerando**-oppilas opiskelee sekä tasolla 5 että tasolla 6 pääainetta 60 minuuttia viikossa. Opintojen sisältöjä voidaan laajentaa oppilaan henkilökohtaisten tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Accelerando opintoihin sisältyvät yhteismusisointi ja vähintään neljä lukukauden mittaista musiikin hahmotusaineiden kurssia.

Ammattiopintoihin suuntaavalle oppilaalle suositellaan valmiuksien hankkimista usealla musiikin hahmotusaineiden ja yhteismusisoinnin kurssilla. Accelerando-opinnoissa oppilaat osallistuvat jokaisena lukuvuonna yhteissoittoon (orkesterisoittimet orkesteriin). Accelerando-linjalla opiskelijan oletetaan esiintyvän aktiivisesti sekä osallistuvan projekteihin ja kursseille. Syventäviä musiikin hahmotusaineiden kursseja voi valita rajattomasti kurssitarjottimelta koko opintojen ajan. Kurssitarjotin tarkentuu lukukausittain.

Tasolla 6 sekä Moderato että Accelerando oppilaat suuntautuvat lopputyön valmistamiseen. Oppilas suunnittelee lopputyön tavoitteet ja toteutustavan yhteistyössä opettajien kanssa. Lopputyö voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Lopputyö tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia taiteellisen osaamisen näyttämiseen. Lopputyö voi sisältää solistisia soitto- tai laulunäyttöjä, yhteismusisointia, omia sävellyksiä, sovituksia, talenteita tai projekteja. Lopputyöhön voi sisältyä konsertin suunnittelu, toteutus ja teosesittelyjen tuottaminen

Syventävien opintojen kesto määräytyy oppilaan henkilökohtaisten valintojen ja tavoitteiden mukaan. Syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa koko laajan oppimäärän päättötodistuksen.

Aikuisosastolla voi opiskella syventävien opintojen oppiaineita Moderato-linjalla noudattaen musiikkiopiston opetussuunnitelmaa.

Oppilas voi täydentää opintojaan päättötyön jälkeen. Opintoja varten laaditaan erikseen tavoitteellinen opintosuunnitelma.

7. Oppimäärän yksilöllistäminen

Oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää. Jos oppilaalla on jokin erityinen syy, jonka vuoksi ei kykene osallistumaan oppilasvalintoihin tai opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, opinto-ohjelmaa voidaan yksilöllistää. Oppilaalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä opettajan, oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi koskea tavoitteita, sisältöjä, opiskeluaikaa, opetuksen toteuttamistapaa, tarvittavia tukitoimia tai arviointimenetelyä. Yksilöllistämisen tavoitteena on tukea oppilaan mahdollisuuksia kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan.

Oppilaalta edellytetään kykyä hyödyntää annettua opetusta. Yhteistyö vanhempien ja musiikkiopiston välillä takaa onnistuneen opintopolun löytymisen. Vanhempien toivotaan kertovan musiikkiopintoihin ja oppimisen etenemiseen olennaisesti rajoittavista/vaikuttavista tekijöistä opettajalle tai rehtorille.

8. Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävä musiikinopiskelussa

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

Opintojen aikainen arviointi

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelmaa noudattavissa oppilaitoksissa opetus ja arviointi kohdistuvat neljään tavoitealueeseen: Esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen, säveltäminen ja improvisointi

Musiikin opiskelulle on ominaista, että oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Viikoittaisilla oppitunneilla annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista arviointia musiikinopiskelusta ja sillä pyritään edistämään oppilaiden osallisuutta omaan oppimiseensa. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arvioinnin työkaluina Itä-Helsingin musiikkiopistossa käytetään opintopäivynä, tavoite-/ tai taitotauluja, portfoliota ja suullista palautetta tasokonserteissa.

9. Arviointikriteerit perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa

Perusopintojen arvioinnin tavoitealueet ja kriteerit

PERUSOPINNOT		
TAVOITTEET	HYVÄN OSAAMISEN KRITEERIT	ARVIOINNISSA HUOMIOITAVAA
Esittäminen ja ilmaisu		
Kannustaa oppilasta löytämään ja ilmaisemaan omia musiikillisia vahvuuksiaan.	Oppilas on oppinut kehittämään musiikillisia vahvuuksiaan. Tempot, rytmin käsittely, fraseeraus ja dynamiikka palvelevat musiikillisia päämääriä ja mahdollistavat musiikillisen ilmaisen.	Luontevaa muusikkoutta/ musiointia.
Tukea ja lujittaa oppilaan kykyä hallita erilaisia esiintymistilanteita	Oppilas osaa soveltaa oppimiaan taitojen esiintymistilanteiden hallitsemiseen.	Omatoiminen esiintyminen, Yhteissoitto/kamarimusiikki, Projektit, Konserttimestarti tms. Esiintymistaidot, Erilaiset esiintymiskokemukset, Oman roolin/ osuuden havaitseminen yhtyeessä/kamarimusiikissa, Solisti, Säestäjä
Instrumentin/laulun tekninen hallinta	Oppilaan tekninen osaaminen palvelee esitettävien kappaleiden tulkintaa ja musiikillisia päämääriä.	Luonteva soittimen hallinta palvelee musiikillista ilmaisua. Oppilas edennyt soittimen hallinnassa tasolta toiselle, saavuttaen tason 4.
Oppimaan oppiminen		
TAVOITTEET	HYVÄN OSAAMISEN KRITEERIT	ARVIOINNISSA HUOMIOITAVAA
Oppilas oppii pääsoittimen perustekniikkaa.	Oppilas ymmärtää soittimensa perustekniikkaa ja sen yhteyden musiikilliseen ilmaisuun sekä harjoittelun merkityksen taitojen kehittymiselle.	Instrumenttikohtaisten soittotekniikkojen hallinta. Hyvä ergonominen soittoasento
Oppilas oppii tavoitteellista työskentelyä ja pitkäjänteisen ja säännöllisen harjoittelun merkityksen edistymiselle.	Oppilas osaa suunnitella omaa harjoitteluaan luoda siitä itselleen säännöllistä rutiinia sekä asettaa edistymiselleen realistisia tavoitteita.	Tavoitteellinen työskentely. Luonteva soittimen käsittely
Oppilas oppii lähestymään musiikkia erilaisista näkökulmista.	Oppilas hahmottaa oman roolinsa ja vastuunsa kulloisenkin musiikillisen ryhmän jäsenenä.	Itseohjautuvuus
Oppilas saa valmiuksia itsenäiseen työskentelyyn ja suunnitelmalliseen tavoitteiden asettamiseen.	Oppilas on omaksunut työskentelytapoja, joilla voi saavuttaa asettamia tavoitteita.	Kyky siirtää opittuja tietoja ja taitoja uusiin yhteyksiin

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen		
TAVOITTEET	HYVÄN OSAAMISEN KRITEERIT	ARVIOINNISSA HUOMIOITAVAA
Oppilas oppii nuottikirjoituksen periaatteet ja riittävän nuotinlukutaidon.	Oppilas lukee vaivattomasti pääaineensa tason mukaista nuottimateriaalia sekä kykenee nuottintamaan yksinkertaisia sävelmiä.	Musiikin hahmotustaitojen (integroitu) ja muha-aineiden opiskelu
Oppilas oppii tekemään havaintoja kuulemastaan ja/tai soittamastaan/laulamastaan musiikista.	Oppilas pystyy ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja mielipiteitään musiikista ja musiikin eri tyyleistä. Oppilas kykenee ohjatusti ymmärtämään erilaiset roolit musisoidessaan.	Konserttikäynnit, Yhteissoitto
Oppilas tutustuu konserttimusiikin tyylisuuntiin ja historiaan.	Oppilas tunnistaa esittämänsä musiikin aika- ja tyylikausien erityispiirteitä.	musiikin historian kurssi, soittotunneille integroitu musiikkitietous
Oppilaalla on mahdollisuus perehtyä musiikkitekniikan alkeisiin ja oppia nuotinkirjoitusohjelman käyttöä.	Hyvä osaaminen on omien musiikillisten taitojen tallentamista (äänitteet, videot, nuottikirjoitus) ja muistiin merkitsemistä.	
Oppilaalla on mahdollisuus perehtyä säestystaitojen perusteisiin	Oppilas hallitsee yksinkertaisia vapaan säestystyksen sointukiertoja.	Vapaan säestystyksen kurssit, soittotunneille integroitu säestys
Säveltäminen ja improvisointi		
TAVOITTEET	HYVÄN OSAAMISEN KRITEERIT	ARVIOINNISSA HUOMIOITAVAA
Opettelee oman musiikin tekemistä soittamalla ja nuotintamalla	Oppilas toteuttaa itse keksittyjä uusia musiikillisiä ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.	omien melodioiden /sävellysten tekeminen
Oppilas oppii hyödyntämään omaa korvakuulo-osaamistaan	Oppilas kykenee kuulonvaraisesti poimimaan tutun melodian, rytmin tai/ja harmonian ja soittamaan sen omalla soittimella ja mahdollisesti muokkaamaan sitä eteenpäin.	Osallistuminen eri pajoihin (rytmi, sävellys, improvisointi)

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen ainekohtaisiin tavoitteisiin

Oppilaan lukuvuosittain arvioitavat opinnot suunnitellaan yhteistyössä opettajien kanssa. Opinto- ohjaajana toimii oppilaan pääaineen opettaja.

Perusopintojen opintojen päättyessä oppilas saa todistuksen. Todistuksen liitteessä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä opintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa opinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan syventävät opinnot ja hänen niille asettamat tavoitteet sekä itsearviointi. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Arviointi perustuu seuraaviin arvioinnin kohteisiin (esittäminen ja ilmaisu, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, musiikin hahmottaminen ja säveltäminen ja improvisointi) ja kriteereihin (kaavio).

Syventävien opintojen arvioinnin tavoitteet ja kriteerit

LAAJA OPPIMÄÄRÄ: SYVENTÄVÄT OPINNOT				
LAAJAN OPPIMÄÄRÄN OPSIN TAVOITTEET JA KRITERIT				
TAVOITTEET	KRITEERIT			
Opintojen tavoitteena on	Esittäminen ja ilmaisu	Riittävä osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt, soveltava osaaminen
Vahvistaa oppilaan omia musiikillisia vahvuuksia	Musiikillinen vahvuus	Oppilas osaa ohjautusti kehittää musiikillisia vahvuuksiaan.	Oppilas osaa etsiä ratkaisuja kehittääkseen musiikillisia vahvuuksiaan.	Oppilas löytää itsenäisesti ratkaisuja kehittää musiikillisia vahvuuksiaan.
Ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun	Musiikillinen ilmaisu (tempo, rytmin käsittely, dynamiikka, fraseeraus)	Oppilas osaa ohjautusti vahvistaa musiikillista ilmaisuansa.	Oppilas osaa hyödyntää musiikillista ilmaisuun esityksissään.	Oppilas tavoittaa musiikillisessa tulkinnaissa monipuolisuutta musiikillisen ilmaisun osalta.
Tukea ja lujittaa oppilaan kykyä hallita erilaisia esiintymistilanteita	Esitettävän ohjelman ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esittäminen	Esiintymiset vaativat runsaasti ohjausta.	Esitykset on toteutettu ohjelmisto ja kokoonpano huomioiden.	Oppilas ilmaisee esityksissään musiikkia monipuolisesti ja laadukkaasti erilaiset tilanteet ja kokoonpanot huomioiden.
Instrumentin/ laulun tekninen hallinta	Instrumentin tekninen hallinta	Instrumentin tekninen hallinta tavoittelee musiikillisia päämääriä.	Instrumentin tekninen hallinta palvelee musiikillisia päämääriä ja mahdollistaa musiikillisen ilmaisun.	Instrumentin luonteva ja vaivaton tekninen hallinta palvelee monipuolista musiikillista ilmaisua.
Rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin	Täytetään tarvittaessa oppilaan suuntautumisen mukaisesti	Oppilas on tutustunut muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin.	Oppilas on pyrkinyt soveltamaan muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja.	Oppilas osaa yhdistää eri taiteenaloja kokonaisuudeksi.
Opintojen tavoitteena on	Oppimaan oppiminen ja harjoittelu	Riittävä osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt, soveltava osaaminen
Harjaannuttaa oppilasta suunnittelemaan omaa työskentelyään	Itsenäinen harjoittelu ja tavoitteiden asettelu opinnoille	Oppilas osaa ohjautusti harjoitella ja asettaa tavoitteita opinnoille.	Oppilas osaa harjoitella ja asettaa toteuttamiskelpoiset tavoitteet opinnoille.	Oppilas osaa harjoitella itsenäisesti sekä suunnitella opintojaan.
Oppimiseen ohjaaminen	Oppiminen	Oppilas on opetellut itsenäistä työskentelyä.	Oppilas pystynyt työskentelemään itsenäisesti.	Oppilas on osannut työskennellä tavoitteellisesti ja itsenäisesti.
Työskentelyn tukeminen	Työskentely	Oppilas on pyrkinyt pysymään sovitussa aikatauluissa.	Oppilas on työskennellyt sovittujen aikataulujen puitteissa.	Oppilas on työskennellyt päämäärätietoisesti saavuttaakseen tavoitteet.
Harjoittelun hallintaan ohjaaminen	Harjoittelun hallinta	Oppilas on tavoitellut säännöllistä ja yksityiskohtaista harjoittelua.	Oppilas on harjoitellut harjoitella useita teoksia samanaikaisesti eri tekniikoita hyväksi käyttäen.	Oppilas on valinnut itsenäisesti sopivat harjoittelumenetelmät eri teoksiin.

Tukea oppilasta ennakoimaan ja varmistamaan lopputyön valmistuminen	Lopputyön suunnittelu ja valmistautuminen	Oppilas osaa ohjautusti suunnitella lopputyötä.	Oppilas osaa suunnitella toteuttamiskelpoisen lopputyön toimintasuunnitelman.	Oppilas osaa suunnitella ennakoivasti ja johdonmukaisesti lopputyön. Eri toteutustavat tukevat ehjän kokonaisuuden syntymistä.
Opintojen tavoitteena on	Musiikin hahmottaminen	Riittävä osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt, soveltava osaaminen
Ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoa tarkoituksenmukaisella ja mielekkäällä tavalla	Musiikin rakenteiden analysointi ja hahmottaminen,	Oppilas pystyy ohjautusti nimeämään ja tunnistamaan musiikillisia rakenteita.	Oppilas hallitsee oman soitettavan/laulettavan ohjelmistonsa puitteissa musiikillisia rakenteita ja äänenkuljetuksen periaatteita.	Oppilas pystyy analysoimaan oman soitettavan/laulettavan ohjelmistonsa musiikillisiä rakenteita.
Musiikin melodisten ja harmonisten linjojen hahmottaminen	Solfa, yhtyelaulu, vapaa säestys	Oppilas on kehittänyt melodian ja harmonian hahmotustaitojaan.	Oppilas osaa hyödyntää melodia- ja harmoniaosaamista erilaisissa tehtävissä.	Oppilas osaa hyödyntää melodia- ja harmoniaosaamista monipuolisesti musiikillisen hahmottamisen tukena.
Tukea oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamisessa ja rakenteiden hahmottamisessa	Musiikin tyylit ja lajit, musiikin historia, musiikkifilosofia	Oppilas pystyy ohjautusti hahmottamaan musiikin tyyli-kausia ja esityskäytäntöjä osana oman aikansa tapahtumia.	Oppilas pystyy tunnistamaan musiikin tyyli-kausia soivista näytteistä sekä hahmottamaan musiikin tyyli-kausia ja esityskäytäntöjä osana oman aikansa tapahtumia.	Oppilas ymmärtää laajasti musiikillisia ilmiöitä aikakautensa kulttuurisena ilmiönä.
Tutustua musiikkitekologiaan	Musiikkitekologia	Oppilas on tutustunut musiikkitekologiaan.	Oppilas osaa käyttää musiikkitekologiaa musisoinnin tukena.	Oppilas hyödyntää musiikkitekologiaa musisoinnissaan sekä lopputyönsä toteutuksessa.
Opintojen tavoitteena on	Säveltäminen ja improvisointi	Riittävä osaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt, soveltava osaaminen
Ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja	Säveltäminen, soveltaminen ja improvisointi	Oppilas on perehtynyt improvisointi- ja/tai sävellysprosessiin.	Oppilas on saanut valmiiksi oman tuotoksen.	Oppilas on syventänyt ja laajentanut improvisointi- ja/tai sävellysosaamistaan.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavia aikaisemmin suorittamiaan opintoja hyväksiluetuksi perustuen selvitykseen oppilaan opinnoista ja näyttöihin osaamisesta suhteessa hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin.

Itä-Helsingin musiikkiopisto

**Taiteen perusopetus
Musiikin laaja oppimäärä
Päättötodistus**

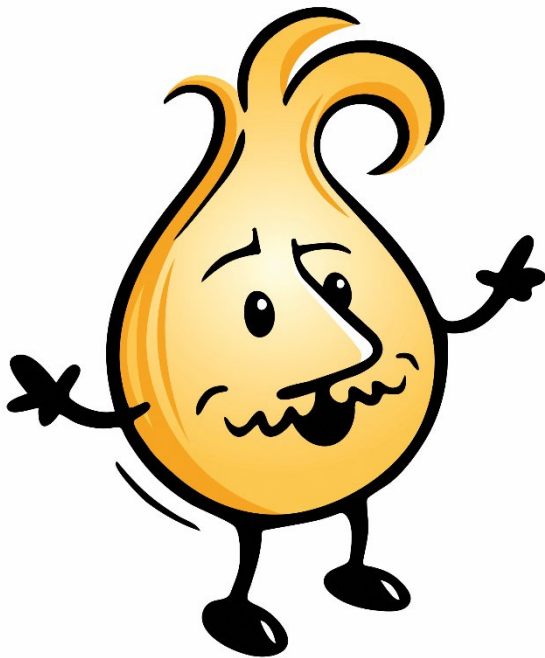

10. Oppilaaksi ottamisen ja opintojen jatkamisen periaatteet

Itä-Helsingin musiikkiopiston oppilaaksi hakeudutaan keväisin järjestettävissä oppilasvalinnoissa, joissa autetaan soveltuvan soittimen valinnassa. Soitinopinnot aloitetaan yleensä 5–10-vuotiaana perusopinnoilla. Solistiset lauluopinnot alkavat pääsääntöisesti äänenmurroksen jälkeen. Varhaisiän musiikkiopintoihin oppilaat sijoitetaan ilmoittautumisjärjestyksessä

Kaikki hakijat osallistuvat oppilasvalintoihin mahdollisista aikaisemmista musiikkiopinnoista huolimatta (myös Porolahden peruskoulun musiikkipainotteiselle linjalle hakevat).

Opinnot jatkuvat, kun oppilas seuraa opetussuunnitelman mukaista opintopolkua ja ilmoittautuu jatkavaksi seuraavalle lukuvuodelle. Opinnot katsotaan päättyneiksi, mikäli jatkoilmoittautuminen, oppilasmaksut tai opetukseen osallistuminen on laiminlyöty.

11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Huoltajien kanssa

Musiikkiopiston tavoitteena on jatkuva vuorovaikutus oppilaan, perheiden, opettajien ja opiston henkilökunnan välillä. Kodin toivotaan tukevan lasten ja nuorten musiikkiharrastusta. Opiston tehtävä on pitää vanhemmat ajan tasalla opintojen etenemisestä, ja huoltajien toivotaan ilmoittavan musiikkiopintoihin olennaisesti vaikuttavista tekijöistä.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Itä-Helsingin musiikkiopiston tavoitteena on toimia alueellisena musiikkikulttuurikeskuksena ja musiikkikasvatuksen asiantuntijayksikkönä. Itä-Helsingin musiikkiopistossa ylläpidetään ja kehitetään yhteistyötä eri tahojen kanssa. Tällaisia ovat mm. muut musiikkiopistot, konservatoriot, ammattikorkeakoulut, Sibelius-Akatemia, kuvataidekoulut, taideoppilaitokset, kulttuurikeskukset, päiväkodit, peruskoulut, lukiot, palvelutalot, seurakunnat, yhdistykset ja Helsingin kaupunki.

Opiston orkesterit, yhtyeet, solistit ja luennoitsijat vievät osaamista myös ulkomaille. Opiston kansainväliset yhteydet tuovat puolestaan vierailijoita Itä-Helsingin musiikkiopistoon.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ammattiosaston (KASKO) kanssa on tehty vuodesta 1999 alkaen yhteistyötä tuottamalla musiikin ryhmätunnit perusopetuksen rinnalle (Porolahden peruskoulun musiikkipainotteinen linja). Yhteistyömuoto on Suomessa lajissaan ainoa ja erityinen, koska siinä yhdistyvät perusopetuksen painotettu musiikin opetus sekä instrumenttiopetus yhdeksi koulupäivään sisältyväksi kokonaisuudeksi.

Oman alueen kulttuuripalvelujen tuottaminen

Itä-Helsingin musiikkiopisto järjestää musiikkitapahtumia erityisesti Itä-Helsingissä. Opisto järjestää lukuisia yleisölle avoimia konsertteja omissa tiloissaan sekä mm. Itä-Helsingin kulttuurikeskuksissa, kirkoissa, päiväkodeissa, kouluissa ja palvelutaloissa. Musiikkiopisto välittää esiintyjä myös opiston ulkopuolisiin tilaisuuksiin.

12. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Itä-Helsingin musiikkiopistossa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävästä hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kun työyhteisössä olevaa tietoa kerätään ja kehitellään, on keskinäinen luottamus tärkeää. Luottamuksellinen ilmapiiri on yksi menestyksen tekijä. Keskinäisen luottamuksen ja kannustuksen toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta.

IHMO on jatkuvasti kehittyvä oppimispaikka, joka pyrkii vastaamaan yhä paremmin oppilaiden tarpeisiin ja muuttuvan ympäristömme vaatimuksiin. Musiikkiopiston vuorovaikutusilmapiiriä ja opiskelutuloksia seurataan säännöllisesti. Oppilaitoksen sisäiseen arviointiin halutaan mukaan koko oppilaitosyhteisö: oppilaat, opettajat, huoltajat ja hallinto.

Oppilaitosta kehitetään tulevaisuudessa uusimman tutkimustiedon ja kerätyn arviointitiedon pohjalta.

13. Muut suunnitelmat

Itä-Helsingin musiikkiopiston toimintaa ohjaa opetussuunnitelman lisäksi strategia, yhdenvertaisuussuunnitelma, henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, työsuojelun toimintaohjelma, meluntorjuntaohjelma. Lisäksi musiikkiopistossa laaditaan vuosittain toimintasuunnitelma, jonka opiston hallitus hyväksyy.

